

Planlægningsprincipper for Nordhavn

Carsten Rütting Schweitz

Østerbro Havnekomité September 2014

Byudviklingen i Nordhavn har stor betydning for københavnere, nu såvel som langt ud i fremtiden. Østerbro Havnekomité finder det derfor vigtigt, at der sættes fokus på, at gøre Nordhavn til en bæredygtig bydel, der lægger vægt på livskvalitet for beboere i alle aldre, og hvor de store herlighedsværdier sikres for alle københavnere.

Der blev i 2008 udskrevet en international idékonkurrence om udviklingen af Nordhavn. Tre tegnestuer fik 1. præmie og blev bedt om at kvalificere deres forslag og derefter blev forslaget fra Cope, Sleth og Rambøll udpeget som masterplan. Men den konkrete planlægning for området følger ikke masterplanen.

- Containerterminalen, som ikke indgik i oplægget til den internationale konkurrence, blev placeret, så den optager en stor del af det grønne område i masterplanen. Den natur og biodiversitet, der her var opstået over tid, er ødelagt, og offentligheden er forment adgang til nogle spændende naturoplevelser, nu og i mange år fremover. Kørslen til og fra containerpladsen vil fremover være meget belastende for de nye boligområder

- Redmolen, som i masterplanen fremstod med en skulpturel bygning, der skulle indeholde offentlige funktioner og være publikumsmagnet er blevet købt af PFA til opførelse af et nyt domicil med en restaurant i stueetagen.

- Den sydvendte Sandkaj var tegnet og tænkt som en hovedpromenade og en meget vigtig brik i udviklingen af Århusgadekvarteret med en bred offentlig promenade på 17 m med faste opholdsarealer, adgang til vandet og bademuligheder. I stedet ser den nu ud til at blive erstattet med en lille brygge på 5 m. For at udføre den brede promenade, som indgik i masterplanen, skulle der i følge lokalplanen for området skaffes ekstra finansiering (hvilket drejer sig om 50 mil. over 3 år).

Vi har fra havnekomiteen presset på for at få finansieringen med i de sidste 2 års budgetforhandlinger i København. Sidste år kom det med som en hensigtserklæring om, at man ville skaffe penge til den brede løsning i budgettet for 2014, men i år var det ikke med i budgetaftalen.

Østerbro Havnekomité nærer derfor stor bekymring for, at alle intentionerne om at Nordhavnskal sætte nye standarder for byudvikling på et bæredygtigt grundlag, fysisk og socialt, som er vedtaget i København Kommune, løber ud i sandet.

Vi henstiller til, at politikerne i Københavns Kommune tager visionerne seriøst, som de var formuleret i programmet for den internationale idékonkurrence om Nordhavn, og træffer beslutning om at udarbejde nogle konkrete principper for byudvikling i Nordhavn. **Planlægningsprincipperne** skal fungere som et operativt værktøj i udformning af lokalplanerne for de enkelte områder.

Vores forslag er :

1. Der udarbejdes og vedtages en helhedsplan for et bæredygtigt Nordhavn. De grønne områder udgør 40% af området, heraf en del som vild natur. I friarealer indgår ikke infrastruktur(cykel-gågader, tekniske anlæg, parkering, samt tagterasser). *Mange undersøgelser viser, at det er nødvendigt med let adgang til natur for at øge folkesundheden*
2. Byudviklingen tilrettelægges, så der er mulighed for rekreative og fysiske aktiviteter til lands og til vands. *Badestrand, havnebade og svømmehal lægges fast i helhedsplanen.*
3. Strategien for byudviklingen skal være 50% boliger(30% af boligerne reserveres til alment byggeri), 35% til erhverv og 15% til kultur- og fritidstilbud. Staten yder tilskud, så de almennyttige boligselskaber kan erhverve grunde til rimelige priser. Der skabes mulighed for byggefællesskaber, der bygger økologisk og billigt med indskud af fælles kapital, samt mulighed for opførelse af forskellige former for bofællesskaber.
Placering af f.eks. bibliotek/kulturhus og sundhedscenter lægges fast i helhedsplanen.
Ligeledes afsættes et område til *Udviklingserhvervscenter* med f.eks. 35 værksteder til håndværkere, designere og kunstnere med fælles overdækket gård. Den årlige leje skal være nedsat.
4. Nordhavn skal så vidt muligt være bilfri. En bred cykelsti skal forbinde det yderste område i Nordhavn med Østerbro og det øvrige København. *Havnebussens* rute forlænges med stoppesteder flere steder i Nordhavn
5. Der anlægges *en sammenhængende, offentlig grøn promenade på minimum 10 m. overalt langs vandet.* Promenaden skal være bilfri og fungere som bindeled mellem de grønne områder i hele Nordhavn.

6. Nordhavn inddeles i delområder. Hvert delområde i Nordhavn skal have adgang til *offentlige tilgængelige pladser og grønne områder*. Der defineres konkrete principper for de offentlige, grønne områder, mht. placering i forhold til boligområder, areal i forhold til areal af bolig/bebyggelse/veje, tilgængelighed, og hvilke funktioner og behov de enkelte grønne områder skal tilgodese.
Infrastrukturen skal ikke indgå som grønt område.
7. Det skal sikres at daginstitutioner med legeplads og skoler med idrætsarealer indgår i planerne for delområderne. (f.eks. 500 boliger udløser en daginstitution, 1000 boliger udløser en skole). *Legepladser og idrætsarealer skal være i niveau og offentlig tilgængelige, når de ikke er i brug.*
8. Der udarbejdes en *overordnet kunstplan* for de vigtigste gader og pladser, som f.eks. kan indeholde energie neutrale installationer, hvor vand og lys indgår. Kunst skal være sikret etablering før igangsætningstilladelse for bebyggelse i tilgrænsende byggefelt gives.
9. Indtægter ved salg af grunde fra hvert delområdes skal finansiere den tekniske og grønne infrastruktur, som planen kræver. Der udarbejdes veldefinerede rækkefølgebestemmelser, så grønne områder er færdigetablerede samtidig med ibrugtagning af byggefelter.
Ved udvælgelse af projekter skal i princippet det bedste koncept gå forud for økonomisk vinding.
10. Der udformes altid to alternative planforslag (f.eks.planer for delområderne og lokalplaner) før politisk beslutning. Berørte foreninger og borgere inddrages .

Ifølge den nuværende lovgivning skal grundsalg i Nordhavn bære en stor del af udgifterne til gæld, nye anlæg og driftunderskud i metroprojektet. Den finansieringsmodel er ødelæggende for at københavnere får del i Nordhavns herlighedsværdier. Politikerne i København bør derfor igangsætte en drøftelse af **alternativ finansiering af metroen**. F.eks. kunne en finansiering ved kørselsafgift indgå. Det vil samtidig have hensigtsmæssige gevinster for københavnere ved at mindske biltrafikken.

Vi ønsker liv i Nordhavnen. Vi ønsker varierede muligheder for rekreative og kulturelle oplevelser. Oplevelsen af, at **Nordhavnen giver os fælles muligheder og ansvar**.

Vi håber med dette oplæg, at gøre politikere og tekni- og miljøforvaltningen interesseret i en offentlig dialog med københavnere om planlægningsprincipper for Nordhavn.

En helhedsplan for offentlige rekreative, grønne områder i Nordhavn

Undersøgelser viser, at let adgang til rekreative, grønne områder og natur øger folkesundheden. Rekreative grønne områder er et vidt begreb, og karakteren af de forskellige områder må derfor defineres præcist mht. funktion og deraf følgende krav til udformning. Det betyder naturligvis ikke, at aktivitetsmulighederne ikke må/kan kombineres eller lappe ind over hinanden.

Tilgængelighed.

Der bør defineres nogle kriterier for de grønne områders tilgængelighed: Det skal kunne lade sig gøre at bevæge sig mellem mindst et rekreativt område og bolig, uden at svage trafikanter (børn) skal krydse befærdede veje. Øvrige grønne områder skal have forbindelse via (cykel)stinet og/eller havnepromenade – fra de nye områder i Nordhavn såvel som Østerbro. Der skal være en sammenhængende, offentlig promenade på minimum 10 m langs vandet.

Der skal være offentlig transport til de yderste rekreative områder (bus, havnebus, metro). I de grønne områder skal en del af stierne være tilgængelige for kørestolsbrugere og gangbesværede.

Naturområder.

Der skal være naturområder på naturens egne betingelser, og hvor biodiversitet har høj prioritet. Den nordlige del af Nordhavnsområdet skal, som det er indtegnet i masterplanen, have særligt fokus og sikres til det formål. Området er over tid blevet til en vigtig habitat for truede dyrerter, bl.a. sommerfugle og padde, og området spiller en vigtig rolle som mellemstation for trækfugle. For borgerne er det ensbetydende med mange enestående naturoplevelser.

Områder til idræt og sport.

Byudviklingen skal tilrettelægges, så der er mulighed for rekreative og fysiske aktiviteter til lands og til vands. Det kan fx være boldbaner, kælkebakker, vand- og sejlsport, svømmehal, havnebade, motionsbaner. De respektive anlæg skal som udgangspunkt etableres mindst et sted i området. Boldbaner og vandsportsanlæg for børn skal etableres i tilknytning til skoler og andre børneinstitutioner. Eller, som minimum, være lettilgængelige via offentlig transport og/eller trafiksikre cykelstier. Idrætsarealer ved skoler skal være offentlig tilgængelig, når de ikke er i brug.

Bæredygtigt miljø.

I områderne skal indtænkes klimavenlige og ressourcebesparende anlæg, på lige fod med anden byggemodning af Nordhavn. Naturområderne mod nord skal såvel som de de naturområder, der etableres i hele Nordhavn, etableres og plejes efter de principper, der gavner biodiversitet og binding af CO2 bedst. Eksperternes anbefalede miljøtiltag skal følges. De befæstede arealer bør indskrænkes til blot det nødvendige. Det samme bør gælde for de midlertidige områder, der bruges til anlægsarbejder.

Det er vigtigt, at nogle natur”lommer” friholdes for at blive anvendt til arbejdsareal under udviklingsfasen. Formålet hermed er at beskytte og bevare den ruderatnatur og biodiversitet, der er opstået gennem de sidste 25 år. Når anlægsarbejderne er færdige, vil plante- og dyreliv herfra hurtigere kunne brede sig ind i de naturarealer, der etableres efterhånden.

Midlertidig udnyttelse af arealerne til rekreative formål.

Havnekomiteen ønsker at de dele af Nordhavn, hvor der endnu ikke er aktuelle planer, skal kunne bruges til rekreative formål af midlertidig karakter. Der kunne fremstilles en slags mobil inventar, bestående af bord/bænke, grill, 1 naturlegepladser, skurvogn med idræt/ motionsredskaber, Urban Farming, ect. I områder, som allerede er tilegnet åbne, rekreative formål, kunne etablering af nogle anlæg startes op allerede nu.

Det vil være til stor glæde for institutioner og borgere, og give dem en tilknytning til området.

Østerbro Havnekomité
Vesterhavsvej 14, 2150 Nordhavn
ingerhutters@gmail.com